

Keskkond

Keskkonna peadirektoraadi ajakiri

Eurooplastele

Natura 2000 –
loodusele
ja inimestele

EUROOPA
KOMISJON

keskkond

EFE juhtkiri

Euroopa Liidu kulutused keskkonnasäästlikuks

Sel sügisel algavad läbirääkimised Euroopa Liidu 2014.–2020. aasta kulutuste üle. Arvestades habrast majanduslikku olukorda ja survet riiklike kulutuste vähendamisele, ei kujune kõnelused kaugelki lihtsaks. Teha tuleb raskeid otsuseid.

Läbirääkimised loovad aga ainulaadse võimaluse seada keskkonnaküsimused ELi peamistes kuluvaldkondades (põllumajandus, piirkondlik ühtekuuluvus, teadustöö ja arenguabi) keskele kohale. Nendest allikatest saadud vahendeid saaks muude rahaliselt toetatavate tegevuste seas suunata hea keskkonnakäitumise – näiteks suurema ressursitõhususe – propageerimisele ja toetamisele.

See oleks igati kooskõlas liidu üldiste 2020. aastaks seatud prioriteetidega, mis keskenduvad arukale, jätkusuutlikule ja kaasavale kasvule. ELi rahaline tugi avalikele ja erakulutustele kajastaks ka rikkumata ökosüsteemide, vesikondade ja õhukvaliteediga kaasnevat piiriülest kasu.

Jätkusuutlik keskkond nõuab investeringuid. Liikmesriikide hinnangul on olemasolevate Natura 2000 võrgustiku kaitsealade haldamiseks ELis vaja 5,8 miljardit eurot aastas. Muud kulud on seotud maahaldus-, jäätme- ja veepoliitikaga ning ELi erinevate rahvusvaheliste kohustuste täitmisega.

Kui juba seatud norme ei suudeta täita või karmistada, võivad tagajärjeks olla veelgi suuremad kulud asendamatu elurikkuse vähenemise ja keskkonnakahjude tõttu ning see seab lõpuks ohtu paljude arenenud ja arenevate riikide kohalike kogukondade elatise.

Lisaks kindlameelsele sammule lõimida keskkonnakulutused teistesse ELi poliitikavaldkondadesse püüab keskkonna peadirektoraat põhjendada eduka LIFE+ rahastamisprogrammi edasiarendamise vajalikkust alates 2014. aastast. Kaalutakse ka uuenduslikke rahastamisvahendeid, nagu jäätme- ja veeprogrammides juba kasutusele võetud avaliku ja erasektori partnerlus.

KESKKONNATEEMAD INTERNETIS

Kas tahate teada, mida Euroopa Liit keskkonna kaitsmiseks teeb, mis on integreeritud tootepoliitika või millised on ökomärgise saamise tingimused? Kõige selle kohta saate teavet keskkonna peadirektoraadi veebilehelt:
ec.europa.eu/environment/index_et.htm

ÕIGUSALANE TEAVE

Euroopa Komisjon ega ükski komisjoni nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas väljaandes leiduva teabe kasutusviiside eest; samuti mitte võimalike vigade eest, mis võivad vaatamata hoolikale ettevalmistusele ja korduvale kontrollimisele siiski ilmned.

Trükitud taaskasutatud paberile, millele on antud ELi ökomärgis
(ec.europa.eu/environment/ecolabel)

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2011
ISSN 1831-5771

ISBN 978-92-79-18517-5

doi:10.2779/83873

© Euroopa Liit, 2011

© Illustratsioonid: Laurent Durieux

Allikale viitamisel on teksti reprodutseerimine lubatud.

Fotode reprodutseerimine ei ole lubatud.

Printed in Belgium

Keskfond Eurooplastele

ec.europa.eu/environment/news/efe/index.htm

TEAVE VÄLJAANDE KOHTA

Keskfond Eurooplastele on kord kvartalis ilmuv väljaanne, mida annab välja Euroopa Komisjoni keskkonna peadirektoraat. See on saadaval bulgaaria, hispaania, tšehhi, saksa, eesti, kreeka, inglise, prantsuse, itaalia, leedu, poola, portugali ja rumeenia keeles. Tellimine on tasuta.

Võite ajakirja tellida, kasutades ajakirjas olevat tellimusvormi või internetis aadressil http://ec.europa.eu/environment/maillingregistration/main/mailling_reg.cfm

Peatoimetaja: Róbert Konrád

Korraldaja: Jonathan Murphy

Lisainfo saamiseks võtke palun ühendust teabeosakonnaga:
<http://ec.europa.eu/environment/env-informa/>

Teave ja dokumendid:

<http://ec.europa.eu/environment/env-informa/>

Keskfond Eurooplastele veebileht:

<http://ec.europa.eu/environment/news/efe/index.htm>

Sisu

03 Natura 2000: tuleviku rahastamisprobleemid

07 Tõhusa veemajanduse arendamine

08 Euroopa roheline pealinna auhinna uus etapp

09 Ökoinnovatsiooni propageerimine

10 Uudne üleilmne kõrbestumisvastane ettevõtmine

12 Euroopa suplusvesi on normikohane

14 Ohustatud hanede lennuteede parandamine

15 Uued väljaanded / Agenda

16 Lühidalt uudiseid

Natura 2000: tuleviku rahastamisprobleemid

Natura 2000 on kahtlemata üks Euroopa Liidu edukamaid keskkonnapoliitikaid. See on maailma suurim koordineeritud kaitsealade võrgustik ning oluline element elurikkuse säilitamisel ja ökosüsteemi teenuste tagamisel. Seda üliolulist, sageli otseses mõttes hindamatut panust ei saa aga tasuta. Olukorras, kus Euroopa Liit kavandab oma eelarveprioriteete, millest lähtuda pärast 2013. aastat, on tähtis, et juba tehtud edusammude hoidmiseks ja jätkamiseks oleks piisavalt vahendeid. ELi liikmesriikide valitsuste hinnangul oleks selleks vaja 5,8 miljardit eurot aastas.

Liit on pühendunud elurikkuse vähenemise peatamisele ja suundumuse ümberpööramisele 2020. aastaks. Aasta alguses esitas komisjon oma strateegia selle ambitsioonika eesmärgini jõudmiseks. Olemasolevate looduskaitseliste käsitlevate õigusaktide täielik rakendamine on üks kuuest suunast, mis vastavad seatud sihtidele.

Natura 2000 võrgustik, mille eesmärk on Euroopa väärtuslikemate bioloogiliselt mitmekesisete piirkondade kaitsmine, on ELi bioloogilise mitmekesisuse põhimõtete nurgakivi ning väga asjalik näide Euroopa elupaikade ja liikide pärandi säilitamise püüde kohta.

Võrgustiku raames on juba palju saavutatud. Nüüdseks hõlmab see kogu Euroopas 26 000 kaitseala, mis katavad peaaegu 18% ELi maismaast. Piirkonda laiendatakse järk-järgult ka merealadele.

Lisaks looduskaitselise propageerimisele aitab Natura 2000 säilitada üliolulisi ökosüsteeme. Puhas vesi, puutumatud märgalad, turbarabad ja metsad annavad meie heaolusse suure panuse, mida peetakse aga sageli enesestmõistetavaks. Kui need ressursid

ülekoormuse või hoolimatuse tõttu hävivad, ei suuda keegi tagada, et me neid asendada suudame. Keskkonnakahju paratamatud tagajärjed oleksid majanduslikud ja sotsiaalsed raskused paljudele kogukondadele, sealhulgas talunikele, metsnikele ja kaluritele, kelle elatis sõltub neid ümbritseva looduse heaolust ja heldekäelisusest.

Programm on ka reaalne näide liidu panusest elurikkuse rahvusvaheliste eesmärkide täitmisel. Jaapanis Nagoyas eelmisel aastal kokku lepitu kohaselt peaks 2020. aastaks olema 17% maismaast ja 10% mere- ja rannikualadest kaitse all. Tänu Natura 2000 võrgustikule on EL suutnud esimese sihi täita, aga merekaitsealade puhul läheb veel aega, sest see on täidetud ainult 4% ulatuses.

Rahastamisest

Natura 2000 võrgustikuga seotud saavutused põhinevad tuhandete inimeste visioonil ja raskel tööl. Samuti ei oleks need olnud võimalikud ilma Euroopa Liidu ja riikide rahastamiseta. ELi rahastamine oli idee elluviimisel eriti projekti alguses sageli ülioluline.

Ent tänapäeva maailmas ei pääse ükski üksiküks kui edukas poliitika valdkond põhjalikust eelarvekontrollist nii riikide kui ka liidu tasandil. Komisjon hindab praegust võrgustiku rahastamise tõhusust. Raha saadakse erinevatest valdkondlikest ELi fondidest, mis toetavad näiteks maaelu ja piirkondlikku arengut, ning ka väikese, kuid strateegiliselt olulise programmi LIFE+ vahenditest.

Liikmesriigid on oma arvutused ise teinud. Nende hinnangul on vaja vähemalt 5,8 miljardit eurot aastas, et juba saavutatut tõhusalt säilitada ja korraldada (vt kasti lk 5).

Eelarvearutelul langeb kokku Natura 2000 võrgustiku suunamuutusega. Seni on rõhk olnud võrgustiku loomisel. Nüüd, kui see on saavutatud, pööratakse tähelepanu võrgustiku sujuvale ja edukale toimimisele. „Praegu on küsimus selles, kuidas võrgustikku hallata ja rahastamisega toime tulla,” ütles keskkonnavolinik Janez Potočnik.

Üks sõnumitest, mida järgmistel kuudel kindlasti rõhutatakse, on see, et kaitsealad toovad kohalikele kogukondadele reaalselt rahalist ja ka keskkonnaalast kasu, sest algsed

Burreni maastikuala säilitamine tulevastele põlvetele

Iirimaa läänerannikul asuv Burreni platoo kujutab endast karstimaastikku, mis hõlmab ulatuslikke lubjakivi katendi ja orhideedest tulvil rohumaadega Natura 2000 esmatähtsaid elupaiku. Need alad on talunike seas karjatamiseks alati nõutud olnud ning on piirkonna elurikkuse oluliseks keskpunktiks. Ent viimastel aastakümnetel on põllumajanduse ja looduse tasakaal paigast läinud.

Kuus aastat tagasi tulid talunikud, teadlased, looduskaitsjad ja põllumajandustootjad ELi LIFE Nature'i rahastatud projekti raames kokku, et nendele probleemidele lahendus leida ja koostada Burreni piirkonna jaoks säästva põllumajanduse kava. Nii arendati elupaikade olukorra parandamiseks välja uued karjatamis- ja söötmissüsteemid, seadmata ohtu talunike sissetulekuid.

Programmijuht dr Brendan Dunford rõhutab projekti olulisust looduse ja inimeste seisukohalt. „See on elav maastik. Burreni platoo on osa Iirimaa hingest, osa meist. Talunikud olid väga positiivselt meelestatud ja me lõime piirkonna põlluharimise uue mudeli. Projektiga on seotud paljud sidusrühmad, tänu millele oli meil avatud lähenemine: keskendusime praktilisele uurimistööle ja kindlasti ka tulemustele,” rääkis ta.

Burreni kaitsva põllumajanduse programmi raames tehakse koostööd 120 talunikuga, kellele makstakse selle eest, et nad parandaksid elurikkust 12 887 hektaril Natura 2000 võrgustiku kaitsealade alla kuuluval maal, mida nad kasutavad.

investeeringud annavad märkimisväärset tulu. Soome Metsavalitsuse Lõuna-Soome piirkonna direktor dr Stig Johansson jagas hiljuti Brüsselis toimunud ümarlaval oma isiklikke kogemusi Natura 2000 rahastamise kohta.

„2010. aasta lõpus kärpis valitsus Soome kaitsealadele tehtavaid kulutusi. Ent poliitikud nii riigi kui ka piirkondlikul tasandil panid raha tagasi, kui olime neile näidanud, kui võrd suurt kasu toob see seoses kohaliku sissetuleku ja tööhõivega. Nii on võimalik saada laialdasemat toetust kaitsealade rahastamiseks,“ selgitas ta.

Nüüdseks haljasalaks muudetud Belgia vanasse söekaevanduspiirkonda rajatud Hoge Kempeni rahvusparki direktor Ignace Schops rääkis sarnase loo. Kohaliku kogukonna ühisel osalusel ning Flaami ja Euroopa rahastamise toel loodud Belgia esimene ja ainus rahvuspark meelitas eelmisel aastal ligi 725 000 külastajat ning andis kuuete kuuele kohalikele omavalitsusüksusele 24 miljoni euro suuruse puhaskasu.

Volinik Potočnik sooviks, et liikmesriigid ja piirkonnad määratleksid ja kasutaksid ELi rahastamist tõhusamalt. Ta julgustab lisaks

tavapärastele ELi toetustele kasutama ka uuenduslikumaid rahastamisvõimalusi, näiteks avaliku ja erasektori partnerlust ning Euroopa Investeerimispanka laene.

Ta heidab kõrvale spetsiifilise Natura 2000 fondi loomise idee, mis teatud ringkondades tiirles. Selle asemel tuleks võrgustiku aluseks oleval põhimõttel ja eesmärgid täielikult liidu regionaal-, maaelu- ja muusse poliitikasse lõimida, et olla kindel rahastamisele juurdepääsus.

„Usun, et avalikke hüvesid on võimalik paremini saavutada, kui valdkonnad on omavahel lõimitud ja asjaosalisi toetatakse korralikult. Peame oma mured ja tegevuspõhimõtted teiste poliitikasuundadega lõimima, et talunikud saaksid keskkonnakaitse eest tasu. Selle asemel, et luua keskkonnapond, tuleks pigem talunikelt abi paluda ja neile avaliku teenuse eest maksta,“ selgitab ta.

ELi rahastamisvahendid

Põhiliselt lasub Natura 2000 rahastamise vastutus liikmesriikidel, aga oma panuse

“Natura 2000 võrgustiku toimimiseks vajaminevate investeeringute tagamine on oluline proovikivi”

Keskonnavoliniku Janez Potočnik

Natura 2000 võrgustiku halduskulud

<i>Iga-aastased ühekordsed kulud</i>	<i>miljonit eurot aastas</i>
Haldus	256
Maaost	417
Taristu	817
Eraldamata	183
Vahesumma	1 673
<i>Iga-aastased jooksvad kulud</i>	
Halduskorraldus	703
Elupaikade kaitse/seire	2 707
Eraldamata	18
Vahesumma	3 428
Kokku (EU-25)	5 101
Kokku (EU-27 ekstrapoleeritud)	5 800

haldusnõuete täitmisse annavad ka erinevad ELi fondid. Ühine lähenemine tagab, et kaitsealad kuuluvad ulatuslikku maahalduspoliitikasse ja liikmesriigid saavad ise oma prioriteetid seada, ning aitab vältida kattumist ja kordamist.

Liidu maaelu arengu programmid võimaldavad teha hüvitusi maaomanikele, kes peavad oma põllumajandus- või metsandustavasid muutma, et need Natura 2000 kaitsealadele vastavusse viia. Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi vahendeid saab kasutada ka haldusplaanide, elupaikade taastamise, turismi- ja puhkemajanduse tarbeks, kuigi see võimalus ei ole praegu väga levinud. Sama võib öelda ka Euroopa Kalandusfondi kohta.

Samas on LIFE+ programmil strateegiliselt oluline roll, sest see on ainuke ELi rahastamisvahend, mis on täielikult suunatud keskkonnakaitse- ja looduskaitseprojektidele. Alates 1992. aastast on programmi LIFE Nature raames kaasrahastatud üle 1100 projekti ligikaudu 1,5 miljardi euro väärtuses. Kuigi vahendeid on üsna vähe – 120 miljonit aasta kohta –, on panus Natura 2000 võrgustikku märkimisväärne.

Väljavaade

Praegusel hetkel, kui eelarveläbirääkimised 2013. aastale järgnevatks perioodiks koguvad hoogu, ei tekita keskkonnavolinik Janez Potočnik nendega kaasnevate raskuste kohta

endale illusioone. Samas rõhutab ta, mis on kaalul. „Natura 2000 võrgustiku toimimiseks vajaminevate investeeringute tagamine on praeguses finantsolukorras oluline proovikivi. Ent raskuste ületamine on väga oluline: peame kindlustama selle elutähtsa valdkonna olemasolu praegustele ja tulevastele põlvkondadele,“ sõnas ta.

Lisateave

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/financing/index_en.htm#guidancehandbook

Merikilpkonna kaitse Kreekas

2000. aastal asutati Kreekas esimene haldusagentuur, kui merikilpkonna ühe olulisima Vahemeres asuva paljunemisalade kaitseks loodi Zákyntose merepark. Varem ei kaitsnud neid ükski seadus ja pesitsusrandu hävitati.

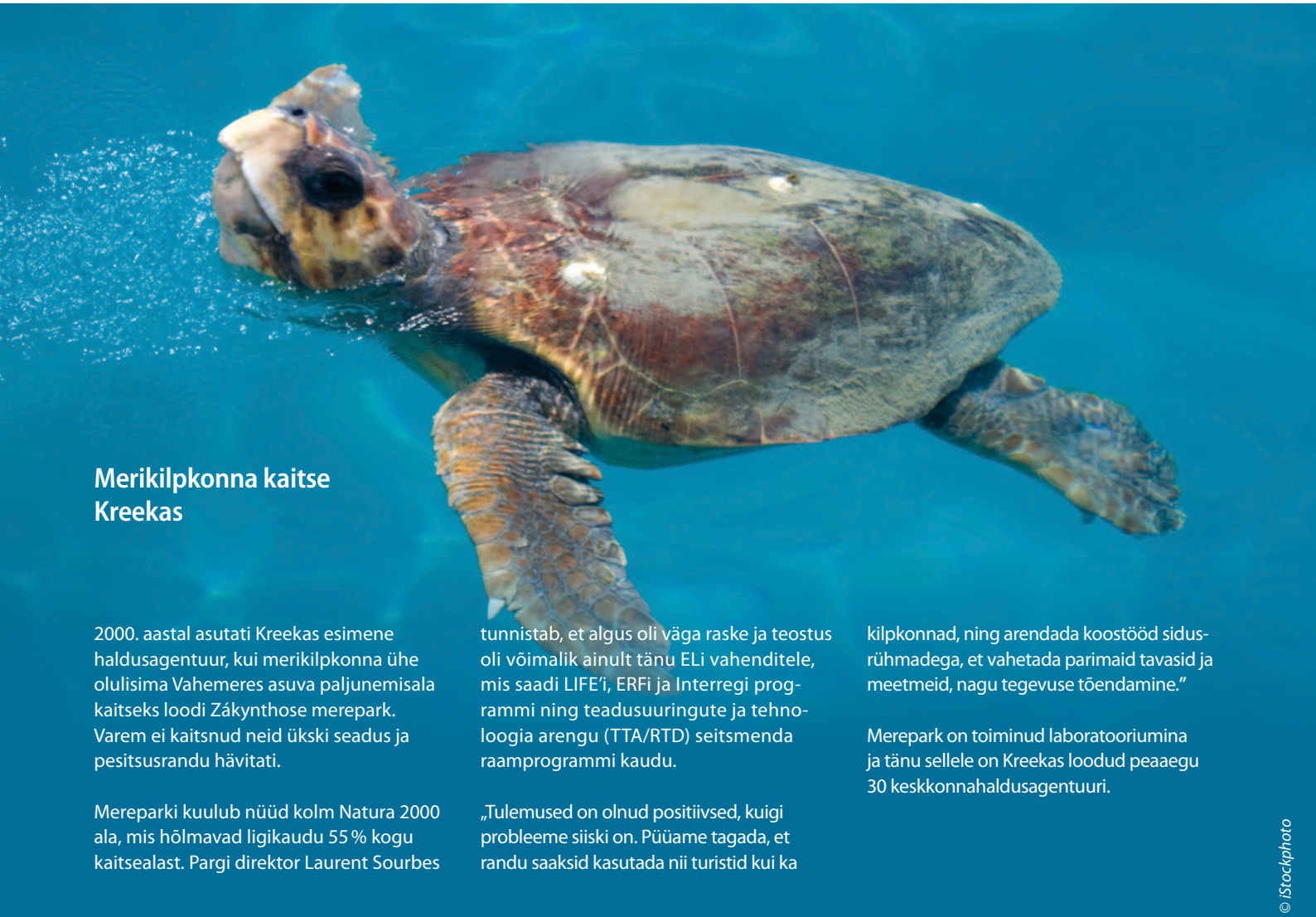
Mereparki kuulub nüüd kolm Natura 2000 ala, mis hõlmavad ligikaudu 55% kogu kaitsealast. Pargi direktor Laurent Sourbes

tunnistab, et algus oli väga raske ja teostus oli võimalik ainult tänu ELi vahenditele, mis saadi LIFE'i, ERFI ja Interregi programmi ning teadusuuringute ja tehnoloogia arengu (TTA/RTD) seitsmenda raamprogrammi kaudu.

„Tulemused on olnud positiivsed, kuigi probleeme siiski on. Püüame tagada, et randu saaksid kasutada nii turistid kui ka

kilpkonnad, ning arendada koostööd sidusrühmadega, et vahetada parimaid tavasid ja meetmeid, nagu tegevuse tõendamine.“

Merepark on toiminud laboratooriumina ja tänu sellele on Kreekas loodud peaaegu 30 keskkonnahaldusagentuuri.

🎯 Tõhusa veemajanduse arendamine

Komisjoni uue aruande kohaselt põhjustavad veepuudus ja põud paljudes Euroopa Liidu osades tõsiseid raskusi. Aruanne uurib ka riiklikke meetmeid, mis on võetud veemajanduse tõhususe parandamiseks, parema planeerimise ja teatud poliitikameetmete tõhusa elluviimise tagamiseks.

Komisjoni veepuudust ja põuda käsitleva kolmanda aruande* sissejuhatuses rõhutab Euroopa Keskkonnaagentuur probleemi ulatust: „Kui välja arvata mõni põhjapoolne ja hõredalt asustatud, rikkalike veevarudega riik, esineb veepuudust paljudes Euroopa piirkondades, eriti lõunaosas, kus paraku on ühtaegu väga suur veepuudus ja -nõudlus.”

2009. aasta maist 2010. aasta maini liikmesriikidelt saadud teave annab täpsema ülevaate. Kolm riiki – Tšehhi, Malta ja Küpros – teatavad, et on pidevalt veepuuduse all kannatanud. Viies riigis – Prantsusmaal, Portugalis, Ungaris, Hispaanias ja Ühendkuningriigis – esines põudasid või vihmavee tase jäi alla pikaajalise keskmise. Neli riiki – Prantsusmaa, Madalmaad, Rumeenia ja Rootsi – on kohalikul tasandil veepuudust kannatanud.

Põuaprobleemi, mis on peamiselt loodusnähtus, ja veepuudust, mis tuleneb üldjuhul inimtegevusest, käsitlevate poliitikameetmete eesmärk on parandada ressursside kasutamise tõhusust, planeerimist ja poliitika elluviimist.

Tõhusat veemajandust on võimalik saavutada mitmel viisil. Kaasa võivad aidata nii jaotussüsteemide lekete vähendamine, kõrgetasemelisemate hoonete arendamine kui ka põllumajandustavade ülevaatamine (ühe kilo veiseliha tootmiseks on vaja 16 000 liitrit vett).

Parem planeerimine võiks hõlmata veeprobleemide lõimimist majanduspoliitika eri valdkondadesse ja suuremat tähelepanu vesikondade majandamise plaanidele, mis on olnud ELi õigusaktide kohaselt kohustuslikud alates 2009. aasta detsembrist. Rahalised stiimulid, vee hinnatariifid ja üldsuse suurem teadlikkus võivad samuti poliitika tõhusa elluviimise juures abiks olla.

Uus vete kaitsmise kava

Komisjon vaatab praegu läbi 2007. aastal vastu võetud veepuuduse ja põudadega seotud strateegiat ning esitab Euroopa vete kaitsmise kava 2012. ehk veeaastal. Kavas hinnatakse olemasolevate meetmete mõju ning inimtegevusest ja kliimamuutusest tulenevat veevarude haavatavust.

See sisaldab poliitilisi soovitusi, millest osa võib vajada õiguslikku algatust. Kavas määratakse ka valdkonnad, kus puudulike teadmiste korvamiseks võivad osutada vajalikuks lisarahastamine, andmete kogumine ja teaduslik uurimistöö. 🎯

* Kolmas järelaruande teatise kohta, milles käsitletakse veepuuduse ja põua probleemi Euroopa Liidus KOM(2007) 414 (lõplik), KOM (2011) 133 (lõplik).

Lisateave

http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/scarcity_en.htm

© iStockphoto

Kasvav probleem

Veepuudus mõjutab 11 % ELi rahvastikut ja 17 % selle territooriumist. Euroopat tabanud põudad on viimase 30 aasta jooksul läinud maksma ligikaudu 100 miljardit eurot. Umbes 20–40 % Euroopa kättesaadavatest veeresurssidest läheb raisku.

Euroopa roheline pealinn auhinna uus etapp

2014. aasta Euroopa roheline pealinn prestiižse tiitli eest võistelda soovivatel linnadel on avalduste esitamiseks aega oktoobri keskpaigani. Viienda võitja väljaselgitamise eel tehakse võistlusesse mõned muudatused, et nõudeid veelgi karmistada.

Euroopa roheline pealinn tiitli võitmiseks peab linn järgima rangeid keskkonnanorme, seadma eesmärgid nende edasiseks arendamiseks ja olema eeskujuks, jagades oma kogemusi ja teadmisi ka teistega.

Need kolm põhikriteeriumi on olnud tiitli andmise juures kõige olulisemad alates esimese võitja väljaselgitamisest Stockholmis 2009. aasta veebruaris ja jäävad selleks ka edaspidi. Uuendustega muutub osalejate hindamine ja võitjale tagatakse piisav aeg oma ülitähtsaks rolliks valmistumisel.

Edaspidi kuulutatakse Euroopa roheline pealinn välja igal aastal (varem valiti tiitlikandja kaheks järjestikuseks aastaks). Kuna roheline pealinn kuulutatakse edaspidi välja juunis, on võitjal vajalikeks ettevalmistusteks 18 kuud aega. Uus graafik tagab ka auhinna parema kajastamise, sest võitja kuulutatakse välja suvel, aga Euroopa roheline pealinn teatepulk antakse üle detsembris.

Muudetud on ka keskkonnanäitajaid, mille järgi kandidaate hinnatakse. Need on mõeldud selleks, et hinnata Euroopa linnade panust Euroopa Liidu strateegiasse saavutada 2020. aastaks arukas, jätkusuutlik ja kaasav majanduskasv. Seetõttu hõlmavad 12 näitajast kaks ökoinnovatsiooni, jätkusuutlikku tööhõivet ja energiatõhusust. Viimase alla kuuluvad sellised algatused nagu olemasolevate hoonete muutmine energiatõhusamaks ja taastuvenergiatehnoloogia kasutamine mitteiluruumides.

Sellel aastal on viimane uuendus žürii rolli suurendamine: võitja otsustatakse pärast seda, kui ekspertide komisjon on esitanud žüriile lõppkandidaatideks kolm kuni neli linna, mis on valitud eri näitajate põhjal saadud tulemuste alusel. Žürii kuulab väljavaliitud kandidaatide ettekandeid ja võtab otsustamisel aluseks linnade tulevikukujutluse, väljapakutud tegevuskava, suhtlusstrateegia ja võime olla teistele eeskujuks.

Euroopa roheline pealinnad

2010: Stockholm
2011: Hamburg
2012: Vitoria-Gasteiz
2013: Nantes

Lisateave

<http://www.europeangreencapital.eu>

Hamburg

- 4 700 hektarit metsa
- Avalikud pargid, puhkealad ja metsad moodustavad 16,8% munitsipaalmaast
- 11 657 km bussiteid
- 656 miljonit ühissõidukite kasutajat aastas (2009)
- 99% elanikel on ühistranspordivõimalus 300 m piires kodust
- CO₂-heidet on vähendatud 15% võrra (1990–2006)
- 200 000 vähese energiakuluga lampi 400 üldkasutatavas hoones säästab 3,4 miljonit eurot aastas

Ökoinnovatsiooni propageerimine

Alates 2006. aastast on Euroopa ökoinnovatsiooni foorum tutvustanud Euroopa Liidus keskkonnatehnoloogiate ja ökoinnovatsiooni hüvesid, luues suhteid ökoinnovatsiooni kogukonnas ja tagades liikmesriikide osaluse keskkonnatehnoloogia tegevuskavas.

Ökoinnovatsioon ja keskkonnatehnoloogiate laialdane kasutus võivad aidata ettevõtetel edukamad olla, luua töökohti ja vähendada survet meie piiratud loodusressurssidele. Komisjoni 2004. aastal vastu võetud keskkonnatehnoloogia tegevuskava (*Environmental Technologies Action Plan*, ETAP) põhineb nendel kolmel eesmärgil.

Ühel tasandil sisaldavad need eesmärgid liikmesriikide lähedast koostööd. Samas aga soovib komisjon anda teavet uutest täiustustest tegelikult kasu saavatele inimestele ja arutada nendega algatusi. Nendeks on tehnoloogia-, finants- ja ärimaailma tegutsejad, eriti väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad, teadusasutused ja vabauhendused.

Ökoinnovatsioon on siinkohal äärmiselt ajakohane, sest üha suurenev ressursipuudus mõjutab Euroopa ettevõtjate konkurentsivõimet. Hiljutine Eurobaromeetri küsitlus paljastas, et 75% ELi ettevõtjatel suurenesid viimase viie aasta jooksul materjalikulud ning 90% prognoosivad tulevikus hinnatõusu. Ökoinnovatsiooni laialdasem kasutamine on üks viis, kuidas see probleem võimaluseks muuta.

Foorum tegutseb

Foorumi raames tuleb kaks korda aastas – pooleteiseks päevaks kevadel ja sügisel – kokku ligikaudu 200 erinevat sidusrühma, et ökoinnovatsiooni poliitikas ja ettevõtluses süvalaiendada. Nõuandva organina paneb see rõhku olemasolevaid võimalusi käsitleva teabe edastamisele ja osavõtjate aktiivsele

kaasamisele, et viimased annaksid juhtumianalüüside põhjal tulevikuks konkreetseid soovitusi. Need edastatakse tuleviku poliitika kujundamiseks komisjonile ja liikmesriikidele.

Viimase viie aasta jooksul on kõne all olnud paljud eri teemad, sealhulgas deklaratsioon VKEde ökoinnovatsiooni kohta, kliimamuutusega kohanemine ökoinnovatsiooni kaudu, tehnosiire, arenevad tehnoloogiad, maailmaturu võimaluste avamine, säästev ehitus ja ökoinnovatsiooni rahastamine.

Viimane üritus toimus 2011. aasta märtsis Ühendkuningriigis Birminghamis, kus teemaks oli ressursitõhusus. Paljude arutatud küsimuste hulgast nõustusid osalised sellega, et ökoinnovatsioon, olgu tehnologi-

line või mitte, võib saada üheks peamiseks teguriks, mis aitab piiratud ressursse tõhusamalt kasutada. Nad soovisid, et eelseisev ökoinnovatsiooni tegevusplaan sisaldaks edasipüüdlikke eesmärke, mis paneks asja käima. ETAP loodi 2004. aastal, et edendada ELis ja kogu maailmas keskkonnatehnoloogiate, suurendada kasvu ja luua keskkonnasäästlikke töökohti.

Järgmine foorum toimub 11. oktoobril Soomes Helsingis. Järgmisel päeval saavad osavõtjad külastada Lahti lähedal asuvat Cleantechi näitust.

Lisateave

<http://ec.europa.eu/environment/etap>

Uudne üleilmne kõrbestumisvastane ettevõtmine

Maa kahjustamine ja kõrbestumine hävitavad jätkuvalt viljakat maad kogu maailmas, sealhulgas ELis. Rahvusvahelised jõupingutused selle suundumuse ümberpööramiseks algasid juba peaaegu 20 aastat tagasi. Sel sügisel saavad need vägagi vajaliku tõuke.

Kõrbetele mõeldes tulevad kohe silme ette pildid Aafrikast. Ent see nähtus on palju laialdasem: selle all kannatab suur osa Aasiast. Maa kahjustamine toimub nüüd kõigis agroökoloogilistes vööndites, ohustades ligi 1,5 miljardit inimest, sealhulgas 42% maailma vaestest. Üle maailma hävib igal aastal 75 miljardit tonni mulda, mis on väärt hinnanguliselt 400 miljardit USA dollarit.

Ka Euroopa Liit pole sellele nähtusele immuunne: ligikaudu 15% ELi maismaast kannatab erosiooni all ning 45% Euroopa mullast, eriti lõunapoolsetes piirkondades, sisaldab vähe orgaanilist ainet. Iseäranis tugevalt on mõjutatud 12 ELi liikmesriiki: Bulgaaria, Kreeka, Hispaania, Itaalia, Küpros, Läti, Ungari, Malta, Portugal, Rumeenia, Sloveenia ja Slovakkia.

1992. aastal Rio de Janeiros keskkonna- ja arengukonverentsil vastu võetud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon, mis käsitleb kõrbestumisega võitlemist

(UNCCD), tegeleb just selle probleemiga. 193 allkirjutanuga on see suurima osaliste arvuga ÜRO konventsioon ja ainuke rahvusvaheline leping, mis on suunatud mulla kaitsele.

Hoolimata ainulaadsest rollist ja laialdasest poolehoiust ei ole see konventsioon saanud sisse sama hoogu kui teised kaks (kliimamuutust ja elurikkust käsitlevad), mis võeti vastu samal ajaloolisel kohtumisel, kuigi kõik kolm on väga tihedalt seotud.

Kaks aastat pärast Argentina kohtumist toimub 11.–21. oktoobril Lõuna-Koreas Changwoni linnas UNCCD osaliste konverents (COP 10). Kohtumise eesmärk on suurendada teadlikkust maa kahjustamise tagajärgedest ja kõrbestumisest ning tagada üleilmse mehhanismi – konventsiooni rahastamisgrupi – ja UNCCD sekretariaadi vahel suurem sünergia.

See kõrgem eesmärk, mille poole püüeldakse, saab järgmise tõuke 20. septembril New Yorgis päev enne ÜRO Peaassambleed. Tippkohtumisel keskendutakse kõnealusele probleemile, astudes eelmisel aastal Nagoya rahvusvahelise konverentsi eel toimunud elurikkust käsitleva eelkohtumise jälgedes.

Maa kahjustamisega võitlemine

Rikkumata maad võivad ohustada erinevad tegurid. Mõned neist on looduslikud, nagu kliimamuutus ning tuule ja vee tekitatud erosioon. Teised on aga põhjustanud inimtegevus: metsade hävimine, kehvad põllumajandustavad, reostus ja üha suurenev linnastumine. Kliimamuutus lisab vaid survet. Temperatuuri tõustes suureneb paljudes maailma paikades vee aurustumine mullast ja väheneb sademete hulk.

Euroopa Liit on selle probleemiga juba mitu aastat nii liiduseselt kui ka väljaspool tege- lenud. Maa kahjustamise ja kõrbestumise probleem kuuluvad nüüd kindlalt ka teis- tesse poliitikalavaldkondadesse, nagu mulla kaitse, veemajandus, metsandus, põlluma- jandus, teadustöö ning kliimamuutusega kohanemine ja nende leevendamine.

Komisjon rahastab paljusid arendusprojekte, mis soodustavad maa säästvat haldamist, ning sageli kaasneb nendega ka elurikkuse kaitse ja kliimamuutusega kohanemise eden- damine. EL toetab erinevaid projekte ka oma Teadusuuringute Ühiskeskuse kaudu. Üks neist, Desert, arendab Euroopa põuavaatlus- süsteemi, mille raames hinnatakse ja luuakse võrdlusandmeid ja näitajaid ning töötatakse välja üleilmne varajase hoiatamise süsteem.

Maa väärtuse hindamine

Mõnikord võib vaid üks usaldusväärne ja mõjukas keskkonnauuring leida spetsialistide ja ka avalikkuse seas sügavat vastukaja, suu- rendades teadlikkust kaalukausil olevatest probleemidest.

Nii juhtus 2006. aastal, kui avaldati Ühendku- ningriigi majandusteadlase Nicholas Sterni aruanne, mille järgi jõulistest ennetavatest meetmetest tulenev kasu kaalub üles nen- dele tehtud kulutused. Sarnane positiivne mõju on kaasnud ka esimese ökosüsteemide ja bioloogilise mitmekesisuse majan- duslikke aspekte käsitleva uuringuga (TEEB). 2008. aastal käivitatud projekt keskendub elu- rikkuse üleilmsele majanduslikule kasule ning rõhutab elurikkuse vähenemisest ja ökosüs- teemide kahjustumisest tingitud kulude kasvu. Mõlemad on näited koostööl põhine- vast sektoritevahelisest keskkonnauuringust.

TEEBi eeskujul on praegu käimas sarnane algatus, mille eesmärk on määrata kindlaks kõrbestumise, maa kahjustamise ja põudade ökonomika. 2010. aasta detsembris Saksa- maal Bonnisis käivitatud projekti toetavad iga- külgelt Saksamaa valitsus, Euroopa Komisjon ja teised riiklikud ja rahvusvahelised organid, sealhulgas UNCCD.

Uurimuses üritatakse järgmise kahe aasta jook- sul leida kindel teaduslik alus heale maakasu- tuspoliitikale, toiduvarude kindlustamisele

maailma elanike jaoks ning üldise teadlikkuse suurendamisele tootliku maahaldussüsteemi olulisusest. See peaks aitama kaasata kõrbes- tumise, maa kahjustamise ja põudade majan- duslikke tagajärgi tuleviku poliitilistesse strateegiatesse ja otsustesse.

Juba üksikud juhtumiuuringud, mis keskendu- vad sellistele riikidele nagu Peruu, Niger, Kenya, India ja Usbekistan, viitavad sellele, et säästva maahalduse kaudu maa kahjustamise ennetamisele tehtavad kulutused on märgatavalt väiksemad kui need, mis tehtaks maa kahjusta- mise tagajärgede likvideerimiseks või kahjude heastamiseks. Uue uuringu eesmärk on tuua juba loodud aluste põhjal välja mõjuvad põh- jendused, miks ennetus on parem kui ravi. 🎯

Lisateave
<http://www.unccd.int/>

Euroopa suplusvesi on normikohane

Puhas suplusvesi on inimeste tervise seisukohalt ülioluline. See lisaks ka majanduslikult tähtis, mõjutades puhkuseplaane, ja rikkumata ökosüsteemide oluline osa. Euroopa Komisjoni ja Euroopa Keskkonnaagentuuri värskeima iga-aastase uuringu kohaselt on ELi normid siiani kõrged.

2010. aastal vastas 92,1% Euroopa randade suplusveest ja 90,2% sisemaal asuvatest supluskohtadest ELi õigusaktidega sätestatud kvaliteedinormidele. Viimase 20 aasta arengut ilmestab võib-olla veelgi paremini asjaolu, et selle aja jooksul on varem keskkonnanormidele mittevastavate veekogude hulk vähenenud vastavalt 9,2%lt 1,2%ni ning 11,9%lt 2,8%ni.

Küpros vastas täielikult ettekirjutustele, muljet avaldavad olid ka Horvaatia (97,3%), Malta (95,4%), Kreeka (94,2%) ja Iirimaa (90,1%) tulemused. Järgnesid Bulgaaria, Portugal, Soome, Ühendkuningriik ja Läti.

Võrreldes 2009. aastaga oli siiski märgata kvaliteedi halvenemist. Selle põhjuseks peetakse üldjuhul reovee ülevoolu pärast tuge-

vat sadu ja see viitab vajadusele võtta asulareovee puhastamiseks lisameetmeid.

Tulemused hõlmavad 21 000 supluskohta ELis. Kahe kolmandiku puhul on tegemist rannaveega (enamik Taanis, Kreekas, Hispaania ja Itaalias) ning ühe kolmandiku puhul järve- ja jõeveega (peamiselt Saksamaal ja Prantsusmaal).

Uued 2006. aastal vastu võetud kvaliteedinormid asendavad järk-järgult eelmise 30 aasta standardid ja sätestavad vähemalt viis füüsikalist, keemilist ja mikrobioloogilist parameetrit. Uued nõuded põhinevad vaid kahel näitajal – soole enterokokkide ja Escherichia coli sisaldusel –, aga on oma eelkäijatest rangemad. Need tuleb 2014. aastaks kehtestada kõigis

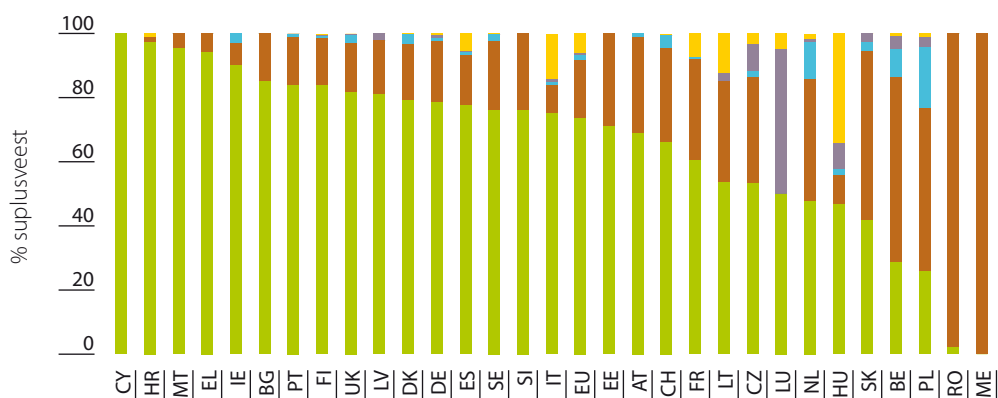
liikmesriikides, kusjuures 20 riiki oli sellega eelmisel aastal juba algust teinud.

Avalikkuse teavitamine

Praegu on eurooplastel randade ja siseveekogude suplusvee kohta rohkem teavet kui kunagi varem. Lisaks ELi aastaaruandele peavad liikmesriigid avalikustama kõik olemasolevad andmed ja erinevad veebipõhised abivahendid aitavad olukorrast tervikliku pildi saada.

Näiteks saab suplusvee kvaliteeti käsitlevate andmete sirvimissüsteemist (<http://www.eea.europa.eu/themes/water/status-and-monitoring/bathing-water-data-viewer>) ja

Suplusvee üldine kvaliteet riigiti 2010. aasta suplushooajal, pingerida soovituslikele arväärtustele vastava suplusvee osakaalu järgi

- Vastavus soovituslikele ja kohustuslikele arväärtustele või suurepärase, hea ja rahuldav kvaliteet
- Vastavus kohustuslikele, kuid mitte soovituslikele arväärtustele või hea/rahuldav, kuid mitte suurepärase kvaliteet
- Soovituslikele ja kohustuslikele arväärtustele mittevastavus või halb kvaliteet
- Keelatud/suletud
- Puudulikud või puuduvad proovid

portaalist Eye on Earth – Water Watch (<http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/eye-on-earth>) üksikasju ja statistikat randade ning mageveesupluskohtade kohta kogu Euroopa Liidus.

Komisjon võttis hiljuti tarvitusele lihtsalt mõistetavad märgid, mida liikmesriikide asutused saavad kasutada, et märkida, kas suplemine on ohtlik või ei ole soovitatav, või teavitada avalikkust suplusvee kvaliteedist. 📍

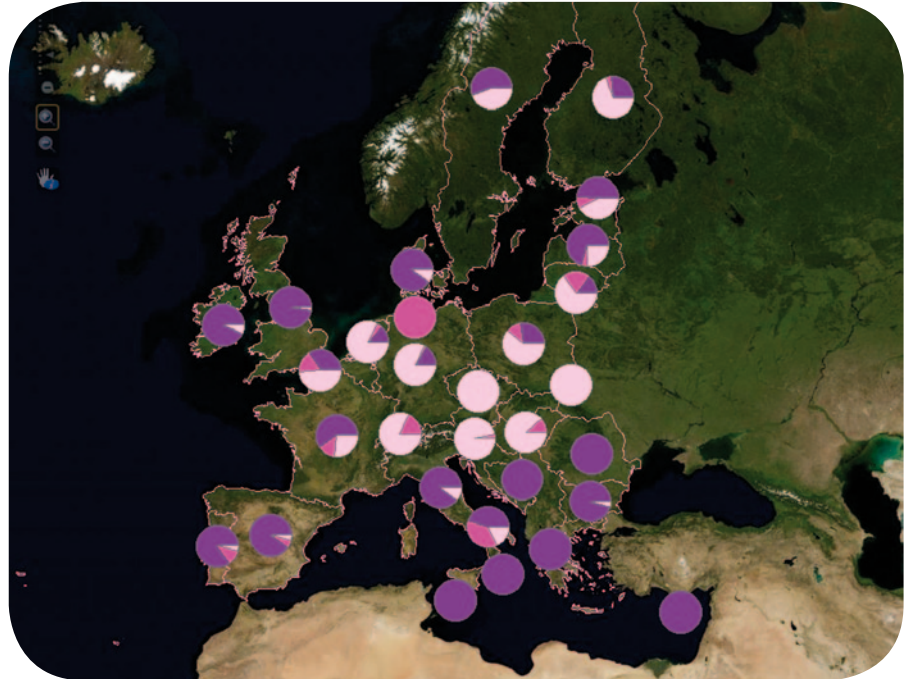
Lisateave

http://ec.europa.eu/environment/water/water-bathing/index_en.html

Suplusvee olukord

Euroopa veeteabesüsteem (Water information system for Europe, WISE)

<http://www.eea.europa.eu/themes/water/interactive/bathing/quality>

- Ranniku- ja üleminekuvesi suplemiseks
- Jõevesi suplemiseks
- Järvevesi suplemiseks

Suplusvee kvaliteet on väga hea

- ★ ★ ★ väga hea
- ★ ★ hea
- ★ piisav
- halb

Sümbolid suplusvee liigitusest teavitamiseks

Suplemine ei ole soovitatav

Supluskeelust või soovitusel mitte supelda teavitavad sümbolid

Ohustatud hanede lennuteede parandamine

Väike-laukhani (*Anser erythropus*) on üks paljudest rändlinnuliikidest, keda ohustavad paljunemisalade halvenemine, peatus- ja talvitumispaikade vähenemine ning jahipidamise mõjud. ELi programmi LIFE raames rahastati Soome juhitud LIFE Nature'i projekti, mis taastas ulatusliku rändtee ääres asuvaid maa-alasid. Selle tulemusena loodi liikide pikaajaliseks kaitseks rahvusvaheline liikide tegevuskava.

© LIFE05 NAT/FIN/000105 Petteri Tolvanen

Fennoskandia (Norra, Rootsi, Soome ja Loode-Venemaa) põhjaosast Siberi idaossa ulatuvatel tundraaladel pesitseb hinnanguliselt kõigest 20–30 paari väike-laukhanesid. See haruldane liik pesitseb avatud tundras ja toitub sigimisperiodil järvede ümbruses asuvates kõrkjates ja soomülgastes. Üle poole lindudest lendab sügisel lõunasse ning peatuvad Soome ja Eesti rannaniitudel ja Ungari looduslikes rohtlates, enne kui jõuavad oma talvitumisaladele Kreekasse ja Lääne-Türki.

Rahvusvahelised meetmed on tulemuslikud

Suur osa LIFE'i projektist hõlmas riigiüleseid kampaaniaid, mille eesmärk oli suurendada jahimeeste ja üldsuse teadlikkust liikide ohustatusest: väike-laukhani sarnaneb väga suure-laukhanega (*Anser albifrons*), kes on enamikus riikides oma levilas oluline jahilind. Kuigi projekti mõju on raske hinnata, oli Eesti ja Ungari jahimeeste ühendustega tehtud koostöö positiivne.

Rändeteedega seoses võeti elupaikade haldusmeetmeid ja selle tulemusena hakkasid väike-laukhaned kasutama projekti raames taastatud maa-alasid Ungaris Hortobágy Rahvusparkis ja Eestis Matsalu Rahvusparkis.

Satelliitseireuuring paljastas varem teadmata ringrändeteed, mis kulgeb Fennoskandia pesitsusaladelt mittepesitsevate lindude sulgimispaikadesse Siberisse ning Kasahstani, Lõuna-Venemaa ja Ukraina kaudu tagasi Kreeka talvitumisaladele. Avastati paljud suured peatuspaigad, mis on tuleviku kaitsepüüete seisukohalt väga oluline.

Teine läbimurre oli Norra, Soome ja Eesti vastu võetud riiklikud tegevuskavad. Norra kava hõlmas näiteks kõigi hanede sügisest jahikeeldu Inner Porsangen Fjordi peatumispaigas ja punarebase (*Vulpes vulpes*) populatsiooni piiramist hanede peamises pesitsusalas.

Projektile LIFE oli ka oluline roll väike-laukhanede Lääne-Palearktise populatsiooni kaitset hõlmava rahvusvahelise liikide tegevuskava koostamisel. Kava, mis võeti vastu 2008. aastal Aafrika ja Euraasia rändveelindude kaitse kokkuleppe raames, peaks aitama kaitsta linnuliike kogu nende lennuteel veel pikka aega. 🎯

Lisateave

http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm?fuseaction=home.showFile&rep=laymanReport&fil=LIFE05_NAT_FIN_000105_LAYMAN.pdf

Uued väljaanded

LIFE ja Euroopa imetajate kaitsestaatuse parandamine

Brošüüris on toodud paljud ELi toetatud meetmed, mis on võetud erinevate Euroopa imetajate kaitseks alates pisikesest karihiirest kuni 920-kilose piisonini. Antakse ülevaade sellest, mida on juba saavutatud ja kuidas liit suudab paljude sidusrühmade abiga oma püüdlustes edukas olla. Kättesaadav ainult inglise keeles.

<http://ec.europa.eu/environment/life/publications/lifepublications/lifefocus/documents/mammals.pdf>

Äritegevuses hädavajalik ressursitõhusus

Teabeleht selgitab ressursitõhususe mõistet: suurema väärtuse tootmine, kasutades vähem materjali ja tarbides teistmoodi. Kirjeldatakse selle saavutamise võimalusi ja ELi tegevust.

Kättesaadav inglise, prantsuse ja saksa keeles. Muud keeled lisanduvad peagi.

<http://ec.europa.eu/environment/pubs/factsheets.htm>

Benny on tšempion!

Viimane lugu Tomi ja Lila sarjast. Teemaks on ressursitõhusus: Tomi nõbu Benny loobub ostmast uut jalgratast, otsustanud kasutatud ja parandatud ratta kasuks.

Kättesaadav 23 keeles.

http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/et_EE/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=KH3210583

Mõelge välja ja joonistage koos Tomiga parem keskkond

Lastele mõeldud raamat sisaldab palju toredaid ülesandeid, aidates keskkonna olulisusest aru saada.

Kättesaadav 21 keeles.

http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/et_EE/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=KH3110910

Kui pole kirjast teinud, saab väljaandeid tasuta EU Bookshopi kodulehelt bookshop.europa.eu

Agenda

Euroopa linnad 2020 – parandage jätkusuutlikkust kohe! **12.–14. september 2011, Brüssel (Belgia)**

Rahvusvahelise kohalike keskkonnaalgatuste nõukogu konventsiooni (ICLEI – kohalikud omavalitsused säästva arengu eest) raames korraldatav üritus toimub foorumina, mille eesmärk on arutada üleeuroopalisi linnade säästvusmeetmeid, keskendudes ELi 2020. aasta strateegiale ja selle seitsmele suuralgatusel. Kolmepäevane programm, mis koondab äriühingutega ja kohalike omavalitsusüksustega esindajaid, käsitleb kohalike saavutusi ja edasist arengut, pidades silmas 2012. aastal toimuvat ÜRO Rio+20 konverentsi.

<http://convention2011.iclei-europe.org/>

Teadus keskkonna eest, keskkond teaduse eest **5.–6. oktoober 2011, Århus (Taani)**

Keskonnateaduses püütakse praegu lahendada mitut valdkonda ja sektorit hõlmavaid keerulisi probleeme. Selleks on vaja, et teadlased, ametnikud, konsultandid ja teised lõppkasutajad teeksid rahvusvahelises poliitilises raamistikus tihedat koostööd. Ettekanded käsitlevad erialadevahelisi teaduslikke reguleerimise aluseid. Töötubades vahetatakse teadmisi, tehakse kindlaks lüngad uurimistöös ja arutatakse parimaid tavasid.

<http://www.dmu.dk/en/news/arrangements/conferences/environmentconference2011/>

Turismi- ja välispordivõrgustiku kohtumine **5.–8. oktoober 2011, Annecy (Prantsusmaa)**

See on esimene loodus- ja sporditeemaline eurokohtumine (Nature and Sports Euro'Meet). See toob kokku ligikaudu 1000 spordi-, turismi-, keskkonna- ja regionaalarengu valdkonna esindajat, kes jagavad oma kogemusi ning edendavad riigiüleseid ja erikutsealade vahelisi kontakte.

<http://www.nature-sports.eu>

Lühidalt uudiseid

Uus Euroopa mereatlas

Komisjon algatas Euroopa mereatlase idee 2007. aastal ning katseprojekt valmis 2010. aasta mais. Uues versioonis on võetud arvesse seitsaadiik antud tagasisidet. Mereatlas sisaldab 24 kaarti, sadu uuendusi ja täiendusi ning teavet Natura 2000 kaitstud merealade, reostustõrjelaevade ja rannikuala SKP kohta. Atlas on kättesaadav inglise, prantsuse ja saksa keeles.

Lisateave

<http://ec.europa.eu/maritimeatlas>

EL keelab kaadmiumi kasutamise juvelitoodetes, jootevarrastes ja plastides

Kaadmium on nii inimestele kui ka loodusele kahjulik kantserogeenne aine. Selle kasutamine juvelitoodetes, välja arvatud antiikehete, on kogu Euroopa Liidus alates 2011. aasta detsembrist keelatud. Inimestel, eriti lastel, oli oht puutuda ainega kokku naha või suu kaudu. Keelatakse ka kaadmiumi kasutamine kõigis plastides ja jootevarrastes, mis võivad eraldada ohtlikku suitsu. Kaadmiumivabad plastitooted aitavad vähendada saastumist, hoogustada polüvinüülkloriidi (PVC) jäätmete ringlussevõttu ja annavad suure panuse loodusvarade säästmisse.

Lisateave

http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/chemicals/reach/restrictions/index_en.htm

Hamburgi rändnäitus „Ideede rong” („Train of Ideas”) levitab säästva eluviisi sõnumit

Tänavune roheline pealinn Hamburg levitab säästva eluviisi sõnumit üle kogu Euroopa rongi abil. Hamburgi linnapea Olaf Scholz saatis aprilli keskpaigas rongi teele: kuue kuu jooksul jõuab see 18 suuremasse Euroopa linna. Rändnäitus sisaldab üle 70 eksponaadi ja 26 puutekraani, mis kujutavad Hamburgi ja teiste linnade, näiteks Oslo, Viini ja Kopenhaageni parimaid tavasid. Interaktiivselt käsitatakse linnade arengut, linnaelu, liikuvust, energiat, kliimakaitsset, loodust, rohelust, ressursside kaitset, ettevõtlust ja tarbimist.

Lisateave

<http://www.europeangreencapital.eu>

© <http://www.mediaserver.hamburg.de/M.Huppertz>

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-79-18517-5

9 789279 185175